

IZ STARIJE LITERATURE

RIBARENJE NA UNI NA PODRUČJU KOSTAJNICE

Gospodarski list, 16, str. 13, 1946.

Na željezničkoj pruzi Sunja–Banja Luka na podnožju brda zvanog »Djed« smjestio se u dolini rijeke Une malen gradić Kostajnica. Dobar dio pučanstva ovoga kraja bavio se odavna ribolovom. Tokom rata, kao i ostale privredne grane, stradao je i ribolov u ovom kraju jer se bez ikakvog plana i reda riba naprosto tamanila.

Una je pretežno planinska rijeka. Od svoga izvora (u Lici), pa skoro do ušća u rijeku Savu (kod Jasenovca) je gotovo posvuda plitka. Poprečna joj je dubina 10–100 cm. Na toj rijeci ima brzaca i mirnih mjesta (limana). Najveća dubina Une u limanima ne iznosi više od 3 m. Takvih mjesta ima razmjerno vrlo malo. Sva je rijeka isprepletana plićinama (sedrama), između kojih prolaze kanali, ili kako ih narod ovoga kraja zove »oluci«. Na sedrama raste čitavo polje trava, pa je zbog toga plovnost na ovoj rijeci i sa manjim čamcima otežćana.

U donjem toku rijeke Une dolaze razne vrste riba, kao primjerice mrena, deverika, crvenperka i klen. Rijede dolazi jez i smuč. Za kišne jeseni i zime spušta se za hranom iz gornjeg toka Une i Save rijetka riba, zvana mladica. Još dolaze štuka, bolen i som. Štuke i bolena ima nešto više, dok količina somova ovisi o vodostaju u aprilu prigodom selenja iz Sane u Unu.

Godišnja količina riba u Uni ovisi o visini vodostaja. S proljeća riba putuje iz Dunava i Save u Unu i ondje se mrijesti, a u jesen se vraća u svoje zimovnike. Ako je u proljeće vodostaj odviše visok ili odviše nizak, onda te godine u Unu dolazi vrlo malo ribe. Uslov je da vodostaj bude društva, da spriječi dosadašnje uništavanje, pa se te godine pojavi znatnija količina ribe. Da je tome tako objasniti ćemo na slijedećem slučaju. U mjesecu aprilu 1938. god. pukao je nasip na Strugu kod Stare Gradiške, pa su se milioni malih šarana težine 5–10 dkg oslobodili Lonjskog Polja i ušli u Savu, te odavde uslijed srednjeg vodostaja u rijeku Unu. Korito rijeke Une, koje je dotle bilo bistro kao suza, zacrnilo se od jata malih šarana, koji su danima i noćima putovali gornjem toku Une i Sane. Te je godine Una bila puna šarana. U jesen iste godine (1938. g.) i s ranog proljeća 1939. nastao je visoki vodostaj, te se 1939. god. nije moglo opaziti šarana u Uni.

Budući da je korito Une isprepletano sedrama i granjem otežćan je ribolov sa mrežom i drugim modernim sredstvima. No u donjem toku Une (na području kotara Kostajnica) moguće je loviti ribu sa mrežom. Na brzacima je teško postaviti strukove. Udičarenje je moguće na sve vrsti ribe, a na stanovite vrste, kao mrenu i klenu najuspješniji je lov s večeri i to na pogodnim mjestima. Rijeka Una je vrlo interesantna za lov sa ostvima i svijecom, koji je međutim, kao štetan noćni ribolov zakonom zabranjen. Lov sa ostvima je naročita vrsta ribolova, koji iziskuje vrlo veliku spretnost i okretnost. Kod toga su naročito potrebne dobre oči, gipkost i brzo odlučivanje.

Da bi se čim bržom i lakšom metodom došlo do riba uvriježio se ovdje običaj, da se ubijalo ribe raznim eksplozivima i otrovima. Taj je način ribolova naročito bio došao do izražaja tokom ovoga rata. Svatko, tko je htio i želio uništavao je bezdušno ribe u rijeci Uni, a da ga nitko za to nije pozvao na odgovornost. Na taj način je u toku rata bio uništavan i riblji podmladak.

U cilju unapređenja ribarstva i racionalnog iskorištavanja rijeke Une osnovano je pred kratko vrijeme u Kostajnici ribolovno društvo »Šiljar«. Glavni je cilj društva, da spriječi dosadašnje uništavanje ribe eksplozivom i raznim otrovima te da omogućí da se ponovno namnoži čim više ribe, upotrebom samo onih sredstava za ribolov, koja ne nanose štete smanjivanjem riblje populacije.

Istovremeno pučanstvo će ovog kraja od sada biti opskrbljeno jeftinijom ribom, što do sada nije bio slučaj. Nekoji nesavjesni ribari nisu birali sredstava na koji način doći do ribe, već im je bio glavni cilj i svrha čim više zaraditi, pa je to narod osjetio plaćajući ribu razmjerno skupo. Ovome će se stati na kraj, jer je društvo zaključilo da će svakom onom, tko uhvati ribljeg štetočinu biti uručena nagrada od 2000 Din, a dotičnog štetočinu predati narodnim vlastima na zasluženu kaznu. Do sada društvo broji oko 50 članova od kojih su 16 iz Dubice, a 34 iz Kostajnice i bliže okolice. Članovi su društva po zanimanju seljaci i radnici, a ima i nekoliko činovnika. Djelokrug ribolovnog društva na Uni odnosi se na područje kotara Kostajnice. Duljina na kojoj smiju loviti iznosi oko 36 km i to od rudine Budne do sela Tanca.

Priredio prof. dr. Krešo Pažur